

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

**LUBUSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR SANITARNY
W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM**

**OCENA STANU SANITARNEGO
OBIEKTÓW NADZOROWANYCH PRZEZ
LUBUSKIEGO PAŃSTWOWEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA SANITARNEGO W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM
NA TERENIE POWIATU ŻARSKIEGO
ZA 2016 ROK**

Gorzów Wielkopolski

marzec 2017 rok

Spis treści

I. Nadzorowane obiekty.....	3
II. Placówki nauczania i wychowania	4
1. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo- wychowawczych.....	4
2. Stan sanitarny obiektów żywieniowych	10
III. Domy pomocy społecznej	11
IV. Podmioty wykonujące działalność leczniczą	12
Podsumowanie	15

I. Nadzorowane obiekty.

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. zgodnie z art. 12 ust. 1a, pkt 1 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985r. (jedn. tekst Dz. U. z 2015r. poz. 1412 z późn. zm.) sprawuje nadzór nad podmiotami, dla których powiat jest organem założycielskim lub organem prowadzącym, lub w których powiat jest podmiotem dominującym. Na terenie powiatu żarskiego nadzorem sanitarnym objęte są:

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres
1.	„Szpital Na Wyspie” Sp. z o.o. w Żarach	ul. Pszenna 2 68 – 200 Żary
2.	Dom Pomocy Społecznej w Lubsku	ul. Zamkowa 27 68 – 300 Lubsko
3.	Dom Pomocy Społecznej w Miłowicach	Miłowice 26 68 – 200 Żary
4.	Zespół Szkół Ogólnokształcących	ul. Podwale 16 68 – 200 Żary
5.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	ul. 9 Maja 9 68 – 200 Żary
	Warsztaty Szkolne Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	ul. 9 Maja 9 68 – 200 Żary
6.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych	ul. Zielonogórska 23 68 – 200 Żary
7.	Zespół Szkół Budowlanych	ul. Górnośląska 2 68 – 200 Żary
	Warsztaty Szkolne Zespołu Szkół Budowlanych	ul. Zwycięzców 5 68 – 200 Żary
8.	Zespół Szkół Ekonomicznych	ul. Długosza 23 68 – 200 Żary
9.	Zespół Szkół Technicznych	ul. Powstańców Wlkp. 2 68 – 300 Lubsko
10.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Ekonomicznych	ul. Chopina 10 68 – 300 Lubsko
11.	Ośrodek dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy	ul. Spokojna 2 68 – 200 Żary
	Bursa dla Młodzieży Szkół Ponadgimnazjalnych przy Ośrodku dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy	ul. Spokojna 2 68 – 200 Żary
12.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	ul. Szkolna 4 68 – 300 Lubsko
13.	Zespół Szkół Specjalnych	ul. Spokojna 2 68 – 200 Żary
14.	Powiatowy Dom Dziecka	ul. Pienińska 10 - 12 68 – 200 Żary
15.	Powiatowy Dom Dziecka	ul. Dąbrowskiego 6 68 – 300 Lubsko

16.	Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych	ul. Wrocławska 5 68 – 200 Żary
-----	--	-----------------------------------

II. Placówki nauczania i wychowania.

1. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych.

W 2016 roku przeprowadzono **9 kontroli sanitarnych** (Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Żarach, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Ekonomicznych w Lubsku, Zespół Szkół Specjalnych w Żarach, Ośrodek dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy w Żarach, Bursa dla Młodzieży Szkół Ponadgimnazjalnych przy Ośrodku dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy w Żarach, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lubsku, Powiatowy Dom Dziecka w Żarach, Powiatowy Dom Dziecka w Lubsku).

Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarnego placówek pod względem posiadanej infrastruktury, bieżącej czystości i porządku, warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów, dostępności do profilaktycznej opieki zdrowotnej oraz ocena warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach (ergonomia stanowiska pracy ucznia, możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych, higiena pracy umysłowej).

Szkoły.

- **Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych, ul. Zielonogórska 23, 68 - 200 Żary.**

Stan sanitarno-higieniczny oraz bieżąca czystość i porządek na dzień kontroli nie budziły zastrzeżeń. W pomieszczeniach sanitarnych zapewniono środki higieny osobistej oraz dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody. Wyposażenie i meble w salach lekcyjnych były w dobrym stanie technicznym. Jedynie 10% mebli edukacyjnych (stolików i krzeseł) posiadało certyfikaty poświadczające spełnienie wymogów bezpieczeństwa. W pomieszczeniach szkoły zapewniono miejsce na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych.

W ramach zajęć z wychowania fizycznego uczniowie korzystają z sali gimnastycznej z zapleczem sanitarnym i szatniami, siłowni oraz trzech boisk sportowych. Pomieszczenia bloku sportowego i boiska utrzymane było w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej. Sprzęt sportowy wykorzystywany podczas zajęć z wychowania fizycznego posiadał odpowiednie atesty i certyfikaty.

Szkoła posiada gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Opieka zapewniona była przez pielęgniarkę 17 godzin tygodniowo.

▪ **Zespół Szkół Ogólnokształcących i Ekonomicznych, ul. Chopina 10, 68 - 300 Lubsko.**

Bieżąca czystość i porządek pomieszczeń oraz otoczenia w dniu kontroli nie budziły zastrzeżeń. Pomieszczenia sanitarne utrzymane w dobrym stanie technicznym. We wszystkich pomieszczeniach sanitarnych zapewniono uczniom dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środków higieny osobistej. W trakcie kontroli stwierdzono niewielki zacieki na suficie w pomieszczeniu sanitarnym dla dziewcząt. Wydano zalecenia, dotyczące doprowadzenia sufitu do właściwego stanu sanitarno-higienicznego. Zalecenia zostały wykonane w wyznaczonym terminie. Meble edukacyjne będące na wyposażeniu szkoły nie posiadają certyfikatów. Stan techniczny sprzętu i mebli był dobry. Szkoła zapewniła uczniom możliwość pozostawiania części podręczników i przyborów w specjalnie zakupionych do tego celu szafkach. Placówka posiada pełnowymiarową salę gimnastyczną wraz z zapleczem sanitarnym.

Opieka zdrowotna zapewniona była przez pielęgniarkę w gabinecie na terenie szkoły (14 godzin tygodniowo).

W szkole przeprowadzono także kontrolę w zakresie oceny warunków zdrowotnych środowiska pracy oraz stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. W tym zakresie stwierdzono następujące uchybienia:

- brak szczegółowej oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy sprzątaczk i i nauczyciela chemii w zakresie narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne,
- brak szczegółowej oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy sprzątaczk, konserwatora i nauczyciela chemii w zakresie narażenia na czynniki chemiczne,
- brak wentylacji w pomieszczeniu socjalnym dla sprzątaczek,
- brak wykazu stosowanych niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w zakresie chemii gospodarczej,
- brak kart charakterystyki niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w zakresie chemii gospodarczej,
- brak rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym oraz rejestru pracowników narażonych na działanie tych substancji (w związku ze stosowaniem tych substancji w pracowniach chemicznych),
- brak przekazania LPWIS w Gorzowie Wlkp. informacji o substancjach, preparatach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W związku z powyższym LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał decyzję nakazującą usunięcie ww. nieprawidłowości. Ponadto w trakcie kontroli wydano doraźne zalecenia:

- skierowania na ponowne okresowe badania lekarskie nauczycieli chemii uwzględniając czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy (w szczególności kontakt z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami),

- wymiany rękawic gumowych nauczyciela chemii oraz weryfikacji kart charakterystyki pod kątem przechowywania stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz konieczności stosowania środków ochrony indywidualnej,
- naprawy uszkodzonej wentylacji mechanicznej dygestorium w pracowni chemicznej,
- prowadzenia ewidencji rozchodu i przychodu dotyczącej prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3.

Strona poinformowała o wykonaniu nałożonych obowiązków.

▪ **Zespół Szkół Specjalnych, ul. Spokojna 2, 68 - 200 Żary.**

Budynek szkoły zaadaptowany został do potrzeb osób niepełnosprawnych, posiada podjazd, windę i pomieszczenia sanitarne wyposażone w przystosowane urządzenia higieniczno-sanitarne oraz uchwyty. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny pomieszczeń szkoły określono jako dobry. W pomieszczeniach sanitarnych zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej, w tym stały dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz do środków higieny osobistej. Wyposażenie sal dydaktycznych było w dobrym stanie technicznym. Wszystkie zakupione meble edukacyjne posiadały stosowne certyfikaty poświadczające spełnienie wymogów bezpieczeństwa. Zajęcia terapeutyczne dla uczniów odbywają się w gabinetach: integracji sensorycznej, wczesnego wspomaganie rozwoju małego dziecka, EEG-biofeedback, tomatisa, neurologopedycznej, wyposażonych w specjalistyczny, atestowany sprzęt. Do zajęć ruchowych wykorzystywane są dwie sale rehabilitacyjne oraz plac zabaw.

Szkoła posiada gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Opieka zapewniona była przez pielęgniarkę 35 godzin tygodniowo.

▪ **Zespół Szkół Budowlanych, ul. Górnośląska 2, 68 - 200 Żary.**

Pismem z dnia 23 września 2016r. Dyrektor szkoły poinformował, iż wykonano obowiązek dotyczący zapewnienia stałego dostępu do bieżącej ciepłej wody w dwóch pomieszczeniach sanitarnych dla chłopców zlokalizowanych na I i II piętrze, przy wszystkich zainstalowanych w tych pomieszczeniach umywalkach.

W związku z wnioskami Dyrektora szkoły LPWIS w Gorzowie Wlkp. dwukrotnie wydawał decyzje zmieniające termin wykonania obowiązku zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego ściany i sufitu na korytarzu przy drzwiach wejściowych do Warsztatów Szkolnych oraz ściany wzdłuż korytarza. Ostateczny termin wykonania ww. obowiązku ustalono do 30 września 2016r. Strona poinformowała o wykonaniu nałożonych obowiązków.

▪ **Zespół Szkół Ekonomicznych, ul. Długosza 23, 68 - 200 Żary.**

W 2016r. LPWIS Gorzowie Wlkp. po raz kolejny przedłużył na wniosek strony termin wykonania obowiązku dotyczącego doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego powierzchni ścian i sufitu w pomieszczeniu bloku sportowego

tj. sali gimnastycznej, wynikający z decyzji LPWIS z 2014r. Termin wykonania ww. obowiązku określono na dzień 30 sierpnia 2018r.

▪ **Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, ul. 9 Maja 9, 68 - 200 Żary.**

W 2016r. Zespół Szkół Samochodowych w Żarach przy ul. 9 Maja 9 został rozwiązany, po jego likwidacji funkcjonujące w nim szkoły ponadgimnazjalne weszły w skład Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Żarach.

W szkole do wykonania pozostają obowiązki dotyczące doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-higienicznego powierzchni ścian i sufitów w auli w budynku A oraz w sali lekcyjnej nr 32 w budynku B, a także sufitów i ścian w korytarzach komunikacyjnych w piwnicy użytkowej na parterze, I i II piętrze, klatce schodowej pomiędzy I a II piętrem w budynkach A i B oraz łączniku A, B, W. Termin wykonania tych obowiązków określono na dzień 31 grudnia 2017r.

Placówki z pobytem całodobowym.

▪ **Ośrodek dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy, ul. Spokojna 2, 68 - 200 Żary.**

Placówka zlokalizowana jest w budynkach dwupiętrowych nr 2, 3 i 5:

- budynek nr 2 – internat dla dzieci i młodzieży niesłyszącej,
- budynek nr 3 – szkoła,
- budynek nr 5 – internat oraz sala gimnastyczna.

Budynek internatu został dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, posiada windę oraz odpowiednio przystosowane pomieszczenie sanitarne. Bieżąca czystość i porządek dnia kontroli nie budziły zastrzeżeń. We wszystkich pomieszczeniach sanitarnych wychowankom zapewniono dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środków higieny osobistej. Wyposażenie i meble w salach lekcyjnych były w dobrym stanie technicznym, jedynie 15% mebli posiadało stosowne certyfikaty. Część mieszkalna internatu składa się z 19 pokoi 2, 3, 4, 5 - osobowych, wyposażonych prawidłowo. Każda grupa ma swoją świetlicę. Poza wyżej wymienionymi pomieszczeniami do dyspozycji wychowanków są również dwie kuchnie. Placówka posiada salę gimnastyczną oraz boisko wielofunkcyjne.

Opieka zdrowotna zapewniona była przez pielęgniarkę w gabinecie na terenie placówki (34 godziny tygodniowo).

Kontrola wykazała uchybienia w zakresie stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń placówki. Stwierdzono ślady zawilgocenia oraz ubytki farby na ścianie w szatni oraz ślady zawilgocenia, ubytki tynku i farby na ścianie w sali doświadczania świata w budynku nr 2/3, w którym mieści się szkoła. Ponadto na poddaszu budynku nr 2/5 w części, w której mieści się Internat Ośrodka stwierdzono zacieki na suficie w pokoju mieszkalnym nr 3 oraz w świetlicy należącej do grupy wychowawczej. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję administracyjną oraz decyzję płatniczą obciążającą kosztami kontroli.

Przeprowadzono w ramach nadzoru sanitarnego badanie ciepłej wody z instalacji wewnętrznej w budynku nr 2/5. Jakość ciepłej wody okresowo nie odpowiadała przyjętym wymaganiom sanitarnym z uwagi na stwierdzenie średniego skażenia instalacji wewnętrznej ciepłej wody obiektu bakteriami *Legionella sp.* Po podjęciu przez placówkę działań naprawczych jakość ciepłej wody uległa poprawie, co potwierdziły wyniki badań wykonane w ramach kontroli wewnętrznej.

W obiekcie przeprowadzono również kontrolę sprawdzającą w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Stwierdzono niewykonanie zaleceń pokontrolnych oraz obowiązków ujętych w decyzji z 2015r., m.in. stwierdzono:

- brak aktualnych pomiarów hałasu i zapylenia na stanowisku nauczyciela nauki zawodu oraz pomiarów stężenia tlenku węgla na stanowisku palacza,
- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny sufitów w pomieszczeniach Warsztatów (zacieki w hali głównej, zacieki z odpryskami farby w pomieszczeniu umywalek),
- brak kart badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy,

W związku z powyższym LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał decyzję obciążającą kosztami kontroli. Natomiast na wniosek strony zmienił termin wykonania niżej wymienionych obowiązków:

- przeprowadzenia pomiarów hałasu i zapylenia na stanowisku pracy nauczyciela nauki zawodu,
- przeprowadzenia pomiarów tlenku węgla na stanowisku pracy palacza w kotłowni,
- założenia i prowadzenia kart badań i pomiarów,
- zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego sufitu przy kanale wentylacyjnym (kratce wentylacyjnej) w pomieszczeniu umywalek, poprzez usunięcie zacieku z odpryskami farby.

Kontrola wykazała kolejne nieprawidłowości, tj.:

- brak środków ochrony indywidualnej do prac spawalniczych (maski spawalnicze oraz rękawice), które spełniają wymagania dotyczące oceny zgodności określone w odrębnych przepisach,
- uszkodzoną szybę w oknie w pomieszczeniu kuźni,
- brak w Warsztacie instrukcji bhp przy postępowaniu z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi,
- brak dostarczenia pracownikom Warsztatu środków ochrony indywidualnej do prac spawalniczych, które spełniają wymagania dotyczące oceny zgodności.

LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał decyzję zobowiązującą do ich usunięcia. Kontrola sprawdzającą potwierdziła wykonanie wszystkich obowiązków.

- **Bursa dla Młodzieży Szkół Ponadgimnazjalnych przy Ośrodku dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy, ul. Spokojna 2, 68 - 200 Żary.**

Placówka zapewnia opiekę uczniom szkół ponadgimnazjalnych. Pomieszczenia placówki

w dniu kontroli utrzymane były w czystości i porządku. W pomieszczeniach sanitarnych wychowankom zapewniono środki higieny osobistej oraz dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody. Wyposażenie i meble były w dobrym stanie technicznym. Część mieszkalna obiektu składa się z 6 pokoi mieszkalnych, trzy i czteroosobowych. Pokoje mieszkalne wyposażone w łóżka, szafy, krzesła, szafki nocne.

Kontrola wykazała uchybienia w zakresie stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń placówki. Stwierdzono zawilgocenia i zacieki na suficie w pokoju mieszkalnym nr 8, a także na ścianie pod oknem w pokoju nr 9. W związku z powyższym LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał decyzję nakazującą usunięcie ww. nieprawidłowości oraz decyzję obciążającą kosztami kontroli.

▪ **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, ul. Szkolna 4, 68 - 300 Lubsko.**

Ośrodek mieści się w trzech odrębnych budynkach (A, B, C). Budynki A i B przystosowane są częściowo dla potrzeb osób niepełnosprawnych, posiadają windę i podjazd. Bieżący stan sanitarny placówki w dniu kontroli nie budził zastrzeżeń. W pomieszczeniach sanitarnych zapewniono dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środki higieny osobistej. Wyposażenie sal lekcyjnych było w dobrym stanie technicznym, meble edukacyjne posiadały certyfikaty poświadczające spełnienie wymogów bezpieczeństwa. Wychowankowie internatu tzw. „grup wychowawczych” zajmują odrębną część budynku, na którą składa się 8 pokoi mieszkalnych i 4 świetlice - wyposażone prawidłowo. Placówka posiada trzy sale rekreacyjne oraz boisko wielofunkcyjne.

Opieka zdrowotna zapewniona była przez pielęgniarkę w gabinecie na terenie placówki (40 godzin tygodniowo).

▪ **Powiatowy Dom Dziecka w Żarach, ul. Pienińska 10 i 12, 68 - 200 Żary.**

Placówka wpisana jest do rejestru Wojewody Lubuskiego i posiada określone przepisami zezwolenie na prowadzenie działalności. Warunki pobytu w placówce oceniono jako dobre. Placówka mieści się w dwóch domkach mieszkalnych jednorodzinnych. W każdym z nich znajdują się sypialnie, aneksy kuchenne z miejscem do wypoczynku oraz trzy łazienki. Pomieszczenia utrzymane były w należyтым stanie higienicznym i technicznym. W pomieszczeniach sanitarnych zapewniono dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środki higieny osobistej. Wyposażenie, tj. meble i sprzęt były w dobrym stanie technicznym, zapewniającym bezpieczeństwo zdrowotne dzieci. Na terenie placówki stworzono dzieciom miejsce do odpoczynku i zabawy (ogród, huśtawki, boisko do piłki siatkowej). Wszyscy wychowankowie przebywający w placówce objęci są opieką lekarza rodzinnego.

▪ **Powiatowy Dom Dziecka w Lubsku, ul. Dąbrowskiego 6, 68 - 300 Lubsko.**

Dom dziecka wpisany jest do rejestru Wojewody Lubuskiego i posiada stosowne zezwolenie na prowadzenie działalności. Ogólny stan sanitarno-higieniczny placówki oraz bieżąca czystość i porządek w dniu kontroli nie budziły zastrzeżeń. Wychowankowie mają

zapewnione 1, 2 i 3 - osobowe pokoje mieszkalne, łazienki, trzy aneksy kuchenne oraz dwa pokoje wypoczynkowe. Wyposażenie tych pomieszczeń było we właściwym stanie technicznym zapewniającym bezpieczne używanie. Do dyspozycji podopiecznych jest również boisko trawiaste oraz plac zabaw. W pomieszczeniach sanitarnych zapewniona była bieżąca ciepła i zimna woda oraz środki higieny osobistej. Opiekę medyczną nad dziećmi sprawuje lekarz rodzinny. Objęte są one również specjalistyczną opieką, w placówce zatrudniony jest psycholog i pedagog.

Warsztaty szkolne.

- **Warsztaty Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, ul. 9 Maja 9, 68 - 200 Żary.**

W placówce do wykonania pozostaje obowiązek doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-higienicznego powierzchni ścian w pracowni silników i napędów. Na wniosek Dyrektora placówki LPWIS w Gorzowie Wlkp. wyznaczył nowy termin wykonania tego obowiązku do dnia 31 grudnia 2017r.

1. Stan sanitarny obiektów żywieniowych.

- **Stołówka w Powiatowym Domu Dziecka w Żarach, ul. Pienińska 10 i 12, 68 - 200 Żary.**

Kontrolowana placówka składa się z dwóch budynków. Produkcja posiłków odbywa się od surowca do wyrobu gotowego. Do produkcji posiłków obiadowych zatrudniona jest kucharka i pomoc kuchenna. Pozostałe posiłki przygotowywane są przez wychowanków pod nadzorem wychowawców. Posiłki obiadowe przygotowywane są w kuchni zlokalizowanej w budynku nr 10, skąd są przenoszone do sąsiedniego budynku. Sposób transportu nie budzi zastrzeżeń. Posiłki są odpowiednio zabezpieczone przed wtórnym zanieczyszczeniem i utratą temperatury. Sposób przechowywania środków spożywczych nie budził zastrzeżeń. Analiza jadłospisu dekadowego nie wykazała uchybień. Zgodnie z zaleceniami LPWIS w Gorzowie Wlkp. do jadłospisów włączono potrawy z ryb, zwiększono udział dodatków warzywnych i owocowych oraz urozmaicono posiłki.

- **Stołówka w Powiatowym Domu Dziecka w Lubsku, ul. Dąbrowskiego 6, 68 - 300 Lubsko.**

Od poniedziałku do piątku obiady przygotowywane są przez kucharkę i pomoc kuchenną w aneksach kuchennych. Pozostałe posiłki przygotowują podopieczni wraz z wychowawcami. Żywność przechowywana była prawidłowo z zachowaniem segregacji. Zabezpieczenie przed szkodnikami i kontrola prowadzona jest we własnym zakresie. Oceniony jadłospis nie budził zastrzeżeń pod względem urozmaicenia i zawartości składników odżywczych. Do codziennych posiłków podawane są warzywa i owoce. Podczas kontroli stwierdzono

przeterminowaną żywność – po interwencji przeterminowane środki spożywcze zostały zniszczone i usunięte do odpadów komunalnych. Z uwagi na stwierdzone uchybienia wydano decyzję obciążającą kosztami kontroli oraz nałożono mandat karny w wysokości 100,00 zł.

- **Stołówka Ośrodka dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy, ul. Spokojna 2, 68 - 200 Żary.**

W stołówce produkowane są posiłki od surowca do wyrobu gotowego przez 7 dni w tygodniu. Łącznie przygotowuje się ok. 204 posiłki, w tym 84 na potrzeby ośrodka (całodzienne posiłki dla mieszkańców internatu ośrodka, obiady dla uczniów ośrodka) oraz posiłki dla klientów zewnętrznych. W zakładzie zatrudnione są 4 osoby, w tym 1 kucharka i 3 pomoce kuchenne oraz intendent. Zabezpieczenie przed szkodnikami i kontrola prowadzona jest we własnym zakresie. W razie konieczności powiadamiana jest firma specjalistyczna, która wykonuje zabiegi dezynfekcji, dezynsekcji oraz deratyzacji. W stołówce wdrożono zasady systemu HACCP oraz dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej. Dokumentacja w tym zakresie prowadzona była na bieżąco. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń kuchni oraz zaniedbania w utrzymaniu bieżącego stanu sanitarnego. Za brak bieżącej czystości nałożono mandat karny w kwocie 200,00 zł. Została wydana decyzja nakazująca usunięcie nieprawidłowości. Na wniosek strony LPWIS w Gorzowie Wlkp. zmienił termin wykonania obowiązku dotyczącego doprowadzenia do należytego stanu ścian oraz naprawy zniszczonych posadzek w pomieszczeniach piwnicznych.

III. Domy pomocy społecznej.

- **Dom Pomocy Społecznej w Miłowicach, Miłowice 26, 68 - 200 Żary.**

W 2016r. przeprowadzono kontrolę kompleksową.

W zakresie higieny komunalnej kontrolą objęto: pomieszczenia mieszkalne, higieniczno-sanitarne i ogólnodostępne placówki, gabinet zabiegowy (ze szczególnym uwzględnieniem procesów dezynfekcji sprzętu medycznego, narzędzi wielokrotnego użycia oraz postępowania z bielizną zabiegową i odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania) oraz otoczenie placówki, a także postępowanie z odpadami komunalnymi. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy kontrolowanych pomieszczeń nie budził zastrzeżeń – bieżąca czystość była zachowana.

Podczas kontroli sprawdzającej stwierdzono wykonanie decyzji LPWIS w Gorzowie Wlkp. z 2015r. – usunięto nieprawidłowości w pomieszczeniach i urządzeniach będących na wyposażeniu pralni.

W 2016r. **w zakresie higieny pracy** przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, która potwierdziła wykonanie obowiązków nałożonych decyzją z 2015r. oraz zaleceń wydanych podczas kontroli przeprowadzonej w 2014r. Ponadto przeprowadzono kontrolę kompleksową w zakresie oceny ogólnych wymogów bhp oraz oceny realizacji wymogów w zakresie

występowania w środowisku pracy czynników biologicznych i stosowania produktów chemicznych. Kontrola wykazała:

- niewłaściwy stan techniczny pomieszczenia socjalnego konserwatora (pęknięcia i ubytki farby na ścianie) oraz warsztatu konserwatora (łuszcząca się farba z widocznym zagrzybieniem na ścianach, zacieki na ścianie i suficie oraz uszkodzone płytki podłogowe),
- brak dostarczenia pracownikowi gospodarzemu środków ochrony indywidualnej (kamizelki ciepłochronnej).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję płaćniczą oraz decyzję zobowiązującą do usunięcia ww. uchybień.

W obiekcie przeprowadzono również kontrolę kompleksową **w zakresie higieny żywności i żywienia**. W placówce wdrożono zasady systemów zapewnienia bezpieczeństwa żywności, tj. dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz zasady systemu analizy zagrożeń i punktów krytycznych (HACCP). Dokumentacja w powyższym zakresie prowadzona była na bieżąco. W kuchni centralnej przygotowuje się 4 posiłki dziennie (śniadanie, obiad dwudaniowy, podwieczorek i kolację). Poza głównymi posiłkami mieszkańcy mogą dodatkowo korzystać z pieczywa, masła, dżemów oraz napojów, w tym herbaty. Produkty te udostępnione są w rozdzielni posiłków i wydawane przez personel. Blok żywienia składa się z kuchni centralnej z zapleczem produkcyjnym i magazynowym. W zakresie ochrony przed szkodnikami prowadzony jest monitoring własny. Podczas kontroli oceniono sposób żywienia mieszkańców. Wykazano niedostateczną podaż warzyw i owoców oraz zbyt mały udział ryb w diecie. Ponadto stwierdzono, że nie podano czwartego posiłku pomimo, iż jest to dom dla dzieci i młodzieży. W związku z powyższym LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał zalecenie dotyczące poprawy sposobu żywienia mieszkańców.

▪ **Dom Pomocy Społecznej, ul. Zamkowa 27, 68 - 300 Lubsko.**

W zakresie higieny komunalnej przeprowadzono kontrolę sprawdzającą. Stwierdzono, iż obowiązki nałożone decyzją LPWIS w Gorzowie Wlkp. w 2015r. zostały wykonane w całości, tj. doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-technicznego futryny i ościeżnice w pokojach mieszkalnych, poręcze w głównej klatce schodowej oraz ściany w pokojach mieszkańców.

Kontrola sprawdzającą **w zakresie higieny pracy** potwierdziła wykonanie obowiązków nałożonych decyzją z 2015r. oraz zaleceń wydanych podczas poprzedniej kontroli.

IV. Podmioty wykonujące działalność leczniczą.

▪ **Szpital Na Wyspie Sp. z o.o., ul. Pszenna 2, 68 - 200 Żary.**

Szpital realizuje program dostosowania obiektu do wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej, pozytywnie

zaopiniowany przez LWPIS w Gorzowie Wlkp.

W zakresie epidemiologii w placówce przeprowadzono 5 kontroli m.in.:

- 2 kontrole w celu wydania opinii o pomieszczeniach i urządzeniach podmiotu wykonującego działalność leczniczą,
- 1 kontrolę w zakresie szczepień ochronnych,
- 1 kontrolę sprawdzającą wykonanie obowiązków wynikających z decyzji LPWIS w Gorzowie Wlkp. dotyczących Oddziału Dziecięcego oraz Oddziału Ginekologiczno-Położniczego – stwierdzono wykonanie nałożonych obowiązków,
- 1 kontrolę kompleksową.

W trakcie kontroli kompleksowej stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły:

- w Oddziale Chirurgii Ogólnej: złego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego ścian oraz sufitu w gabinecie diagnostyczno-zabiegowym,
- na Bloku Operacyjnym: niewłaściwego stanu technicznego mebli w sali operacyjnej przeznaczonej do zabiegów ginekologicznych,
- w magazynie odpadów medycznych: złego stanu technicznego ścian.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał decyzję zobowiązującą do ich usunięcia oraz decyzję obciążającą kosztami kontroli.

W zakresie higieny komunalnej kontrolą kompleksową objęto: ciągi komunikacyjne, windy osobowe i towarowe, toalety ogólnodostępne, pomieszczenie do mycia i dezynfekcji środków transportu, magazyn rzeczy pacjentów, punkt bielizny brudnej, punkt bielizny czystej, kaplicę, pomieszczenia pro morte. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Szpital ma podpisaną umowę z firmą zewnętrzną na usługi prania bielizny i odzieży szpitalnej. Placówka posiada własne prosektorium, którego dostosowanie do obowiązujących wymagań ujęto w programie dostosowawczym z terminem realizacji do 31 grudnia 2017r. Odpady komunalne na terenie obiektu gromadzone są w 2 miejscach. W dniu kontroli pojemniki były pozamykane, we właściwym stanie sanitarno-technicznym.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia Szpitala w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi jest wodociąg publiczny dla miasta Żary, natomiast dla obiektu w Lubsku wodociąg publiczny w Lubsku, które są pod stałym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żarach. Źródłem rezerwowym dla Szpitala w Żarach jest wodociąg lokalny SP ZOZ 105 Szpitala Wojskowego w Żarach. Obiekt w Lubsku nie posiada rezerwowego źródła wody. W związku z powyższym LPWIS w Gorzowie Wlkp. wydał decyzję zobowiązującą do zapewnienia w budynku Szpitala w Lubsku, rezerwowego źródła zaopatrzenia w wodę, zapewniającego co najmniej 12 - godzinny jej zapas.

Jakość ciepłej wody w kierunku bakterii *Legionella sp.* odpowiadała wymaganiom sanitarnym.

Kontrolą kompleksową **w zakresie higieny pracy** objęto Oddział Noworodkowy, Oddział Wewnętrzny, Pracownię Endoskopii i Zakład Rehabilitacji. Zakres kontroli

obejmował w szczególności ocenę realizacji ogólnych wymogów bhp (m.in. badań lekarskich, badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, środków ochrony indywidualnej, oceny ryzyka zawodowego) oraz ocenę realizacji wymogów w zakresie występowania w środowisku pracy czynników biologicznych, substancji chemicznych i ich mieszanin oraz produktów biobójczych. Podczas kontroli stwierdzono brak odpowiednich warunków do przechowywania odzieży własnej i roboczej w szatni dla pracowników Oddziału Wewnętrznego.

Kontrolą kompleksową w zakresie **higieny żywności i żywienia** objęto kuchenki oddziałowe Szpitala w Żarach i w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym i Opiekuńczo-Lecznicznym w Lubsku. Żywieniem pacjentów zajmuje się firma cateringowa, która działa w oparciu o blok żywienia 105 Szpitala Wojskowego z Przychodnią w Żarach przy ul. Domańskiego. Dostawa posiłków na teren Szpitala w Żarach i Lubsku odbywa się samochodem dostawczym, stanowiącym własność szpitala. Środek transportu spełnia wymagania sanitarno-higieniczne. Posiłki na oddziały dostarczane są w pojemnikach termoizolacyjnych, w których umieszczone są naczynia ze stali nierdzewnej oraz termosach. Rozdział posiłków na naczynia stołowe wielokrotnego użytku odbywa się w kuchenkach oddziałowych przez wyznaczone osoby, posiłki następnie wydawane są pacjentom do jadalni. W przypadku pacjentów „leżących” posiłki dostarczane są do sal chorych. Naczynia stołowe oraz sztućce myte są w kuchenkach oddziałowych, a następnie wyparzane w zmywarkach przemysłowych. Naczynia transportowe (termosy) oraz naczynia bemarowe są również wstępnie myte i dezynfekowane i przekazywane do firmy cateringowej w celu przeprowadzenia właściwego procesu mycia i dezynfekcji. Stan sanitarno-techniczny oraz bieżąca czystość kuchenek oddziałowych nie budziły zastrzeżeń. Analiza jadłospisu dekadowego wykazała niewielką poprawę w stosunku do roku 2015, zwiększono ilość dodatków warzywnych do śniadań i kolacji oraz wprowadzono większe urozmaicenie wszystkich posiłków. Jednak w dalszym ciągu, w żywieniu pacjentów za mało jest warzyw i owoców. Wykonane podczas kontroli przez personel szpitala pomiary temperatury potraw wykazały, że temperatury były za niskie w stosunku do zalecanych. W związku z powyższym, LPWIS w Gorzowie Wlkp. ponownie zalecił przeanalizowanie sposobu planowania żywienia pacjentów i wyegzekwowanie od producenta posiłków poprawy sytuacji w zakresie prawidłowego sposobu żywienia, a także temperatury dostarczanych posiłków.

W 2016 roku w Szpitalu przeprowadzono kontrolę kompleksową **z zakresu higieny radiacyjnej**. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Urządzenia radiologiczne (aparaty rtg) zainstalowane są w Pracowni Tomografii Komputerowej oraz Zakładzie Diagnostyki Obrazowej przy ul. Pszennej 2, w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej i Pracowni mammograficznej przy ul. Skarbowej 2 oraz w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej, zlokalizowanej przy ul. Poznańskiej 2. W narażeniu na promieniowanie jonizujące zatrudnionych jest 9 osób, wszystkie objęte kontrolą dawek indywidualnych. W okresie ostatnich kilku lat nie odnotowano przekroczeń dawki granicznej. Pracownicy posiadają

aktualne wyniki badań, stwierdzające brak przeciwwskazań do pracy w narażeniu na promieniowanie jonizujące, a także certyfikaty potwierdzające ukończenie kursu Ochrony Radiologicznej Pacjenta. Przy wszystkich urządzeniach radiologicznych wykonano specjalistyczne i podstawowe testy potwierdzające właściwe parametry fizyczne aparatów. Podczas kontroli zostały przeprowadzone pomiary dozymetryczne na stanowiskach pracy i wokół urządzeń, które nie wskazują na możliwość przekroczenia ustalonych limitów użytkowych dawek i dopuszczalnych dawek granicznych, pod warunkiem prawidłowego użytkowania aparatów oraz przestrzegania zasad ochrony radiologicznej.

W ramach prowadzonej działalności leczniczej użytkowane są również źródła silnych pól elektromagnetycznych, wykorzystywane w chirurgii (13 diatermii w oddziale chirurgicznym i ginekologicznym, w poradni ginekologicznej i dermatologicznej w Żarach i w Lubsku) oraz w fizykoterapii (1 diatermia mikrofalowa i 2 urządzenia do terapii wolnozmiennymi polami magnetycznymi - Zakład Rehabilitacji w Żarach). Na stanowiskach pracy przy urządzeniach wytwarzających pola elektromagnetyczne zatrudnione były 24 osoby uznane za zawodowo narażone – wszystkie w warunkach ekspozycji dopuszczalnej. Kontrolowano objęcie pracowników właściwą opieką lekarską, potwierdzenie udziału w specjalistycznych szkoleniach, przeprowadzanie pomiarów kontrolnych pól elektromagnetycznych, właściwe oznakowanie oraz ocenę ryzyka zawodowego. Nie stwierdzono uchybień w ww. zakresie.

Podsumowanie:

1. W związku ze stwierdzonymi naruszeniami obowiązujących przepisów prawnych dotyczących warunków pobytu uczniów w szkole oraz bezpieczeństwa i higieny pracy wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości w:
 - **Ośrodku dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy oraz Bursie dla Młodzieży Szkół Ponadgimnazjalnych przy Ośrodku w Żarach,**
 - **Zespole Szkół Ogólnokształcących i Ekonomicznych w Lubsku.**
2. W 2016r. wykonano obowiązki ujęte w decyzjach LPWIS Gorzowie Wlkp. w: **Zespole Szkół Budowlanych w Żarach, Zespole Szkół Ogólnokształcących i Ekonomicznych w Lubsku** (w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy) oraz **Ośrodku dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy w Żarach** (w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy).
3. W 2016r. po raz kolejny przedłużono termin wykonania decyzji dla: **Zespołu Szkół Ekonomicznych w Żarach, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego oraz Warsztatów Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Żarach.**
4. W instalacji wewnętrznej sieci ciepłej wody **Ośrodka dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy w Żarach** stwierdzono obecność bakterii z rodzaju *Legionella sp.* po podjęciu działań naprawczych uzyskano poprawę jakości ciepłej wody.
5. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami w zakresie higieny żywności i żywienia w **Stolówce Powiatowego Domu Dziecka w Lubsku**, nałożono 1 mandat karny na kwotę 100,00 zł.

6. Kontrola w **Stołówce Ośrodka dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy w Żarach** wykazała uchybienia dotyczące stanu technicznego oraz zaniedbania w utrzymaniu bieżącego porządku i czystości, wydano decyzję merytoryczną oraz nałożono 1 mandat karny na kwotę 200,00 zł.
7. W 2016r. w **Domu Pomocy Społecznej w Lubsku** wykonano obowiązki ujęte w decyzjach LPWIS w Gorzowie Wlkp. w zakresie higieny komunalnej i higieny pracy.
8. W efekcie dokonanej oceny jadłospisu stwierdzono błędy dotyczące jakości żywienia mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej w Miłowicach, wydano zalecenia.
9. Podczas kontroli kompleksowej w **Szpitalu na Wyspie Sp. z o.o. w Żarach** stwierdzono nieprawidłowości w zakresie epidemiologii dotyczące stanu technicznego pomieszczeń i urządzeń w oddziałach szpitalnych.